

NOUS MINOÉS, AYROSAS CONTRADANÇAS...

1714, transició de la dansa d'escola catalana cap
a la moda «a la francesa».

«Deixa en casa lo vert sach de las aspres,
deixa pels rústichs los instruments aspres,
trempa'l plectre suau, ab què solias
algun temps divertir-me y divertir-te,
q[ue] est sols ha de servir-te;
que no pretench que toques las Follias,
Canaris, Passacalles ni Pabanas,
Villanos ni Sardanas,
sonadas montañesas per cansadas,
temps ha ja dels estrados desterradas.
Sols desitjo q[ue] esplayes sa armonia
tocant ab bisarria
nous Minoès, ayrosas Contradanças,
estudiadas danças
que la moda francesa
ha introduït, mesclant la lleugeresa
ab la força; volent q[ue] axí oprimidas
entre si se demostren lluidas. (...)
No't penses, no, que't porto ab tant espàcio
als salons de palàcio
o bé al Clos o a la Rua,
que tot és mort ab la grandesa sua;
sols a una casa del carrer més noble de tot est nostre poble
hont miraràs ab menos etiquetas
cosas més soberanas y perfetas,
puig que d'ells no'[h]y fa falta
la grandesa,
la bulla, lo concurs la gentilesa».

Francesc Tegell, *Poema anafòric*. Dedicat a les celebracions
del Carnestoltes barceloní. 1720

EL PROJECTE

Xuriach es va estrenar com a companyia professional de dansa amb "*Sonen ballades*", espectacle en format teatral on s'articulen un seguit de balls i músiques i en el que es fan paleses, sense que calgui cap altre fil argumental, les estretes relacions que han mantingut sempre al nostre país les danses heretades d'altres segles, l'ensenyança dels mestres de ball i les pràctiques populars catalanes.

Si bé en el primer espectacle ens centràvem bàsicament en el repertori anterior a l'entrada de la moda "a la francesa", a *Nous minoès, ayrosas contradanças* ens centrem just en el moment en què s'accelera la substitució del vell repertori de substrat renaixentista pel nou, la *Belle Danse* francesa, a partir de la derrota de la Guerra de Successió.

[...] No't penses, no, que't porto ab tant espàcio / als salons de palàcio / o bé al Clos o a la Rua, / que tot és mort ab la grandesa sua; / sols a una casa del carrer més noble / de tot est nostre poble / hont miraràs ab menos etiquetas/ cosas més soberanas y perfetas, / puig que d'ells no'[h]y fa falta la grandesa, / la bulla, lo concurs la gentilesa.

SINOPSI

*[...] que no pretench que toques las Follias, / Canaris, Passacalles ni Pabanas,
Villanos ni Sardanas, / sonadas montañesas per cansadas, / temps ha ja dels estrados
desterradas. [...]*

Nous minoès, ayrosas contradanças

Es centra en aquelles danses que es van ballar a Catalunya fins a principis del segle XVIII a llocs tan populars com el clos de Barcelona o la rua de Carnaval, i en la seva convivència amb els nous repertoris provinents de França. La desfeta de 1714 va accelerar la substitució de l'estil vell pel nou, sobretot en els "saraos" dels salons aristocràtics.

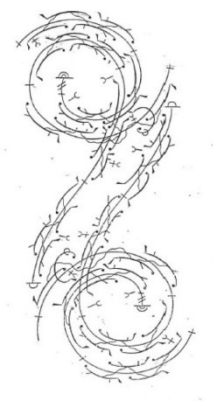
*[...] Sols desitjo q[ue] esplayes sa armonia / tocant ab bisarria / **nous Minoès, ayrosas Contradanças**, / estudiadas danças / que la moda francesa / ha introduït, mesclant la lleugeresa / ab la força; [...]*

CONTINGUTS

Les danses que es ballaran són una selecció de gèneres representatius i virtuosos de l'antic repertori de dansa d'escola ibèrica que permeten endinsar-se en l'estil de dansa anterior a l'entrada de la "Belle Danse" francesa. Així mateix, el repertori francès ens permetrà comparar i entendre els canvis en la cultura de la dansa i, per tant també socials, que van comportar l'adopció d'aquests repertoris.

Però aquestes dues cultures de la dansa no són oposades! En el desenvolupament de l'una i l'altra al llarg de la història hi va haver constants intercanvis entre elles i, com a dansa viva que són, això els va permetre continuar evolucionant. Així mateix, a Catalunya moltes danses franceses van ballar-se "a la catalana".

I és que, igual que després de la derrota la societat va haver de trobar un compromís entre els seus costums i els dels vencedors i d'això en va sortir una societat nova, amb la dansa va passar el mateix.

Les fonts històriques

Per a la dansa d'escola ibèrica, els coneixements sobre aquesta dansa ens arriben a través dels tractats de Juan de Esquivel Navarro (*Discursos sobre el arte del Danzado*, 1642), de Juan Antonio Jaque (*Libro de Danzar*, mitjan s.XVII), de Pablo Minguet e Irol (*Explicación del Danzar a la Española*, 1737), o del manuscrit del barceloní Don Josep Fausto de Potau i de Ferran (*Memoria de las Danças*, 1701).

Pel que fa a la *Belle Danse* francesa, els tractats més rellevants són el de Pierre Rameau (*Le Maître à Danser*, 1725) i el de Raoul-Auger Feuillet (*Chorégraphie ou l'Art d'écrire la danse*, 1704). Són tractats que ja a l'època van ser traduïts a molts idiomes, és a dir, que eren d'ús internacional.

Un spectacle de butxaca

En el format bàsic, només caldran **dos ballarins i tres músics** per a portar aquesta idea a l'escenari. No només perquè tant uns com altres són pluridisciplinars, sinó perquè es busca l'essència del que aquestes danses transmeten, del seu moviment, dels timbres sonors que l'acompanyen, i de la història que representen.

Quan els ballarins canvien d'estil de dansa, canvien des del moviment dels seus braços fins la manera de mirar-se, canvien de vestuari, canvien la manera de desplaçar-se en l'espai i la manera de presentar-se davant del públic... i de vegades canvien la dansa per la música. Agafen un violí, agafen un flabiol, i s'uneixen a la petita orquestra, a l'orquestra essencial.

Els músics no són menys: combinen diferents instruments de vent i percussió, de corda fregada o polsada segons el repertori i l'època o la tímbrica més adient per a cada dansa. Ells també canvien el seu comportament respecte els ballarins segons què estigui passant en escena... o inclús deixen els instruments per ballar una sardana antiga.

*Deixa en casa lo vert sach de las
aspres, / deixa pels rústichs los
instruments aspres, / trempa'l
plectre suau, ab què solias / algun
temps divertir-me y divertir-te, /
q[ue] est sols ha de servir-te; [...]*

En format ampliat

Amb 10 a 14 músics i ballarins, s'inclouen algunes danses que poden ser ballades per quatre a vuit ballarins i *corrantes* -dances acompanyades de cant improvisat- que afegeixen varietat i color a l'espectacle.

LA COMPANYIA

Qui som XURIACH?

una companyia creada per Marc Riera i Anna Romaní que reuneix músics i ballarins especialitzats en l'època renaixentista i barroca, interessats en treballar el repertori que es va tocar i ballar a la Península Ibèrica des de diferents perspectives.

A través d'espectacles dinàmics i poètics, de reconstrucció o de fusió amb estils completament contemporanis, Xuriach acosta aquestes arts inseparables a públics de totes les edats, tant a l'escena com al carrer.

Què vol dir XURIACH?

és el cognom d'una nissaga barcelonina de constructors d'instruments de vent fusta. Van exercir durant gran part del segle XVIII i sabem que molts d'ells també eren músics. En el Museu de la Música de Barcelona se'n conserven alguns exemplars, d'una qualitat excepcional.

MARC RIERA

Estudia fagots històrics amb Josep Borràs a l'ESMUC i n'obté el títol superior l'any 2006. Com a flabiolaire, es forma a l'Aula de Música Tradicional i Popular de la Generalitat, l'Aula de sons de Reus i l'ESMUC.

Des del 2007 complementa els seus estudis de fagot amb Carles Cristóbal a l'Aula de Música Antiga del Conservatori Isaac Albéniz de Girona. També ha rebut masterclasses de fagotistes reconeguts com Alberto Grazi, Dona Agrell i Giorgio Mandolesi i ha estat dirigit en diversos projectes per Alfredo Bernardini, Xavier Díaz, Lorenzo Coppola, Wim Becku, Jean-Pierre Canihac i Paco Rubio.

Ha estat seleccionat en les darreres edicions de l'Académie d'Ambronay: "Triomfi Sacri" dirigit per Jean Tubéry i "Une soirée avec Mozart" dirigit per Martin Gester; també en projectes d'orquestres clàssiques històriques de la *NJO* (Jove Orquestra Holandesa) i de la *JONC* (Jove Orquestra Nacional de Catalunya).

És membre fundador de la companyia *Xuriach*, i ha col·laborat en els grups *Coro Casa da Musica do Porto*, *Capilla Real de Madrid*, *Ex audi nos*, *Música Antiga de Girona*. És membre actiu en els grups de música tradicional catalana *Espremulles*, *Els Perdigots* i *Cobla Sabadell*.

ANNA ROMANÍ

Ballarina, coreògrafa i pedagoga, formada en música, dansa i arts plàstiques des de molt jove. Estudia flauta de bec, violí i cant a l'Escola de Música Municipal de Can Ponsic i, com a ballarina, estudia dansa clàssica i contemporània, alguns estils de dansa tradicional, i dansa del Renaixement i del Barroc (amb Peggy Dixon, Ana Yepes, Marie-Geneviève Massé, Françoise Deniau, Bruna Gondoni, Cecilia Gracio Moura, Béatrice Massin, Barbara Sparti).

Actualment, combina els estudis superiors de coreografia a l'Institut del Teatre de Barcelona amb l'activitat professional com a ballarina de les companyies franceses *L'Eventail* i *Ensemble Donaïres* (amb qui treballa també en temes de recerca) i en projectes puntuals amb directors com Toni Aparisi, Toni Mira o Vincent Dumestre.

És coreògrafa de la companyia de teatre musical *Els Pirates Teatre* i de diversos concerts ballats amb els grups *Diatessaron*, *Forma Antiqva*, *Ensemble Santenay*, *Il Profondo*, *Tictactus*, entre d'altres. És directora artística de la companyia *Xuriach*, juntament amb Marc Riera i Carles Mas.

Sota l'exemple de Verena Maschat (Orff-Institut), s'interessa per la pedagogia de la dansa. Ha donat classes a professionals i amateurs per a institucions com el Secretariat de Corals Infantils de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona, la FestCat, el *Centre National de la Danse* de París, i l'Institut del Teatre de Barcelona.

CARLES MAS

Director artístic de la companyia *Baixadansar* (*dansa i música antiga catalana*), Carles Mas és flabiolaire, cornamusaire, ballarí i mestre de dansa. Desenvolupa des de 1975 una àmplia recerca sobre la interpretació de la música i de la dansa a les pràctiques tradicionals, així com a les fonts documentals medievals i del Renaixement.

Investigador en els camps de l'etnomusicologia i de les pràctiques de la dansa col·lectiva a Europa, es concentra amb una atenció particular en les formes de la dansa col·lectiva catalana i en les tècniques instrumentals del conjunt "flauta i tambor" en el ric i complex camp de la cultura oral lligada a la dansa.

El 1985 va obtenir el Premi Nacional de Dansa i va publicar el seu treball de recerca "*Aproximació a la tècnica coreogràfica del contrapàs*". Membre, mestre de dansa i investigador esperonat per les fonts orals i documentals de l'Esbart Català de Dansaires (fund. 1908) des de 1975, ha estat ballarí, músic i coreògraf de la *Compagnie Maître Guillaume* des de 1987, de *Ris et Danceries*, el *Gruppo di Danza Rinascimentale*, *Les Haulz et les Bas*, *Renaidanse*, *Artefact*, *Les Violons du Roi*, així com d'altres conjunts de música i dansa antiga i contemporània, amb els quals ha publicat diversos articles especialitzats i ha enregistrat nombrosos discos.

La seva formació i la seva recerca li fan donar molta importància a la transmissió i a la pedagogia: és titular del Certificat d'Aptitud a l'ensenyament de les músiques tradicionals (Llicència d'ensenyament superior, des de 1991) i imparteix cursos en conservatoris superiors i centres de formació de mestres. Actualment és professor del Centre d'Iniciació Musical de Bar le Duc (França).

EDWIN GARCÍA

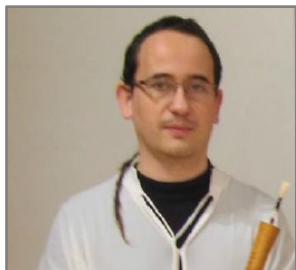
Nascut a Bogotà, Colòmbia, comença els seus estudis a la Pontifícia Universitat Javeriana on rep el títol de guitarra clàssica el 2004 amb Carlos Posada. Ha rebut classes magistrals d'Ariel Abramóvich, Hopkinson Smith, Juan Carlos Rivera, Juan Carlos de Mulder, Paul O'Dette, etc. El 2011 obté el grau superior en interpretació d'instruments històrics a l'Escola Superior de Música de Catalunya, sota la tutoria de Xavier Díaz Latorre, Mara Galassi i Mónica Pustilnik.

Ha participat amb els ensembles *Hemiola*, *Del Enzina* i *Alba Sonora*, del qual és membre fundador, ha realitzat gires de concerts a Colòmbia amb el programa *Lamenti i Sospiri* dedicat a la música italiana del segle XVII. També ha col·laborat amb l'*Accademia Internazionale della Música* de Milà, sota la direcció de Mara Galassi, amb la *Compañía Nacional de Teatro Clásico* d'Espanya, amb les diverses agrupacions corals del Palau de la Música Catalana, amb *La Dispersione*, *Exaudi nos*, *O vos omnes*, *Xuriach*, *Vespres d'Arnadí* i *Los Músicos de su Alteza* dirigit per Luis Antonio González.

Ha participat en el treball discogràfic *Del Mar del Alma*, Músiques i lletres de la Bogotà colonial (Arion music, 2007) amb l'ensemble colombià *Música Ficta*.

Actualment es dedica professionalment a la interpretació amb criteris històrics d'instruments de corda polsada i a l'ensenyament de la guitarra clàssica i el llenguatge musical a l'Escola de Música del Palau i a l'escola coral del Orfeó Català.

DANIEL CARBONELL

Daniel Carbonell és un apassionat dels instruments de doble canya. En el camp de la música tradicional s'ha especialitzat amb la gralla i la tarota. Forma part de *Ganxets*, *Grallers del Baix Camp*, *Bufalodre*, *Metralla* i *Banda Aèria*. És el director de l'Aula de Sons, escola de música tradicional de Reus, dona classes a l'Aula de Música tradicional de la generalitat de Catalunya i és professor de música tradicional Catalana i de gralla/dolçaina a l'ESMUC.

El 2007 es gradua en l'especialitat d'oboès històrics a l'ESMUC, essent el segon titulat superior que dona l'escola en aquesta disciplina. Ha tingut de professors a Xavier Blanch, Alfredo Bernardini, Paolo Grazzi, Josep Borràs i Paco Rubio, entre d'altres. S'ha format amb la família dels oboès i s'està especialitzant en les xirimeies i els baixonets.

Forma part dels *Ministriles Hipalensis*, *Exaudi nos*, *Xuriach* i de *Concertare*. També fa col·laboracions amb grups com la *Capilla Nivariense* de Tenerife, l'Orquestra Barroca Catalana, *Ars Iberica*, *Hexacordo*, *Academia del Piacere* o La capella de ministrers de València.

FITXA TÈCNICA

DURADA 1h

PÚBLIC Públic general

ESPAI ESCÈNIC òptim : 10x8m
mínim : 8x6m

IL·LUMINACIÓ

- 30.000kW de llum, distribuïts en 24ch de dimmer, amb taula (LT) 24/24 20 PCs, 20 retalls i 6PAR 64 (n.5)
- un mínim de 3 barres motoritzades i electrificades dins escenari, 3 carrers de dansa per costat, i un pont frontal.

* En cas que la sala no disposi de llums es pot avaluar la possibilitat de fer l'espectacle sense il·luminació.

ARTISTES

- *BUTXACA*: 2 ballarins i 2 músics
- *ESTÀNDARD*: 2 ballarins i 3 músics
- *GRAN*: 4 ballarins i 3 músics
- *EXTENS*: 14 artistes multidisciplinars

FITXA ARTÍSTICA

ANNA ROMANÍ	Direcció artística dansa, violí i castanyoles
CARLES MAS	dansa, castanyoles, sac de gemecs i flautes i tambor
JAIME PUENTE	dansa i castanyoles
MARC RIERA	Direcció musical flabiol i tamborí, xirimia, baixons i fagot barroc
EDWIN GARCIA	tiorba i guitarra barroca
DANIEL CARBONELL	xirimies i baixonets
JAVIER BANEGAS	sacabutx
FRANCESC TOMÀS AYMERICH	guitarra barroca
ANAÍS FALCÓ	violí, dansa i corrandes
PATRICIA GARCÍA	percussió i dansa
XAVI ROTA	guitarra barroca i dansa
CHRISTIAN SIMELIO	corrandes
SOLEDAD SÁNCHEZ	dansa

Xuriach

www.xuriach.cat

info@xuriach.com

c/ Blasco de Garay 55, 4t. 1a.
08004 Barcelona

Management

Soledad Sánchez Bueno
tel. +34 653508554
producció@xuriach.com

Direcció artística:

Anna Romaní
Marc Riera

tel. +34 666 241 567
info@xuriach.com

vídeos:

www.xuriach.com/multimedia